

اهمیت مسائل زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیت (ESG) در حاکمیت شرکتی و افشای آن

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

دارد و چرا باید به آن اهمیت دهید؟

زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیت (ESG) چیست؟

ESG مخفف واژگان زیست محیطی (Environment)، اجتماعی (Social) و حاکمیت (Governance) است. معیار زیست محیطی، تأثیر زیست محیطی عملیات شرکت و نظارت بر محیط زیست را بیان می‌کند. معیار اجتماعی عنوان می‌کند که چگونه یک شرکت ارتباط با ذینفعان را مدیریت و برای ذینفعان خلق

حاکمیت شرکتی به‌طور مداوم در حال تغییر است، همان‌طور که روش‌های مسئولیت‌پذیری شرکت‌ها نیز تغییر می‌کند. دستورالعمل حاکمیت شرکتی ناشران ثبت شده نزد سازمان بورس و اوراق بهادار نیز در سال گذشته توسط سازمان بورس و اوراق بهادار اصلاح شد و به تصویب رسید. در سال‌های اخیر، مفهوم زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیت (ESG) به بخش مهمی از گفتگوی حاکمیت شرکتی تبدیل شده است اما واقعاً ESG به چه معناست؟ برای سرمایه‌گذاران چه معنایی

فاطمه دادبه

مهدی بیرانوند

می‌شوند، برای شرکت‌ها مهم‌تر می‌شود که نشان دهند که مسائل ESG خود را به‌طور مؤثر مدیریت می‌کنند؛ به‌عنوان مثال، اگر در نظر دارید در یک شرکت در حوزه انرژی سرمایه‌گذاری کنید که به دلیل سابقه زیست محیطی‌اش یا توسط سهامداران به دلیل رویکردش به تغییرات اقلیمی مورد انتقاد است، ممکن است بخواهید از این سرمایه‌گذاری خودداری کنید تا زمانی که این مشکلات توسط مدیریت حل شود یا از طریق قانون رسیدگی شود. مانند مالیات کربن یا طرح‌های سرمایه‌گذاری و تجارت. ESG به سرمایه‌گذار اجازه می‌دهد ببیند که یک شرکت برای کاهش ریسک‌ها چه می‌کند و به سرمایه‌گذاران اجازه می‌دهد تا سرمایه‌گذاری‌های هوشمندانه‌تری انجام دهند.

افشای ESG

افشای ESG شکلی از گزارش عمومی، توسط تیم مدیریت یک سازمان در مورد عملکرد آن در مورد انواع مسائل زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی (ESG) است. تلاش‌های جمعی جهانی برای پایداری بیشتر، نیاز به سازمان‌هایی با هر اندازه را ایجاد کرده است که در مورد آنچه برای مدیریت خطرات زیست محیطی، اجتماعی و حاکمیتی انجام می‌دهند شفاف‌تر باشند. در نتیجه، بورس‌ها، نهادهای نظارتی و سایر سازمان‌های دولتی گزارش‌دهی مرتبط با ESG را موظف کرده‌اند. این گزارش به‌طور گسترده به‌عنوان افشای ESG شناخته می‌شود. افشای ESG به ذینفعان (مانند سرمایه‌گذاران، اعتباردهندگان، کارمندان، مشتریان احتمالی و غیره) کمک می‌کند تا بفهمند یک شرکت چگونه ریسک‌ها و فرصت‌های ESG را مدیریت می‌کند. افشای ناکارآمد یا همراه کننده ESG ممکن است به‌عنوان شستشوی سبز در نظر گرفته شود.

سیاست‌های حاکمیت شرکتی خود بگنجانند تا بتوانند تصمیمات آگاهانه‌ای در مورد محل سرمایه‌گذاری پول خود بگیرند.

چرا ESG در حاکمیت شرکتی ادغام و یکپارچه می‌شود؟

ESG مهم است که هنگام سرمایه‌گذاری در نظر گرفته شود. این فقط در مورد داشتن بازده سرمایه‌گذاری بالا نیست بلکه در مورد این موضوع نیز است که مطمئن شوید تأثیر تجارت شما به تخریب محیط زیست یا نقض حقوق بشر کمک نمی‌کند. ESG در چهارچوب حاکمیت شرکتی و همچنین چهارچوب‌های مدیریت ریسک و ارزیابی ریسک گنجانده شده است تا شرکت‌ها بتوانند ریسک خود را بهتر ارزیابی کنند و در برابر آن، ریسک‌ها را کاهش دهند.

ESG ابزار مفیدی برای سرمایه‌گذاران فراهم می‌کند

سرمایه‌گذاران باید ریسک‌های اجتماعی، زیست محیطی و حاکمیتی مرتبط با شرکت‌هایی را که در آنها سرمایه‌گذاری می‌کنند، درک کرده و در نظر بگیرند. ESG راهی برای انجام این کار است. ملاحظات ESG راهی برای ارزیابی شرکت‌ها فراهم می‌کند، آنها می‌توانند به سرمایه‌گذاران در شناسایی فرصت‌ها و ریسک‌های مرتبط با شرکت‌ها کمک کنند. عوامل ESG به‌طور فزاینده‌ای توسط قانون‌گذاران در سراسر جهان و همچنین خود سرمایه‌گذارانی که تعهداتی برای بهبود قرار گرفتن پرتفوی خود در برابر سرمایه‌گذاری‌های پایدار (SRI) دارند، در حاکمیت شرکتی گنجانده می‌شوند.

سرمایه‌گذاری هوشمندانه‌تر و منطقی‌تر
ESG روشی برای سنجش حاکمیت شرکتی است. همانطور که سرمایه‌گذاران بیشتری از اهمیت ESG و نقش آن در تصمیم‌گیری‌های سرمایه‌گذاری آگاه

ارزش می‌کنند. معیار حاکمیت، رهبری و فلسفه مدیریت شرکت شامل عملیات، سیاست‌ها، کنترل‌های داخلی و حقوق سهامداران را عنوان می‌کند.

استفاده از ESG در حاکمیت شرکتی

ESG از طریق سهامداران در حاکمیت شرکتی گنجانده شده است. این سهامداران مسئول نظارت بر حاکمیت شرکتی هستند که شامل حصول اطمینان از حفظ ساختار مدیریت صحیح شرکت‌ها و نشان دادن شیوه‌های اخلاقی خوب و همچنین عملکرد مالی است. اعضای هیئت مدیره باید بتوانند ریسک‌ها و فرصت‌های ESG را از طریق ترکیبی از دانش خود و پیشنهادهای خارجی شناسایی و ارزیابی کنند. با افزایش مسائل زیست محیطی و اجتماعی، سرمایه‌گذاران از شرکت‌ها می‌خواهند که اصول ESG را در

است، سپس چهارچوب گزارش‌دهی‌ای را انتخاب می‌کنند که به بهترین وجه با نیازهای آنها هماهنگ باشد.

چهارچوب‌های مختلفی وجود دارد، از جمله ابتکار گزارش‌گری جهانی (GRI)، اصول سرمایه‌گذاری مسئولانه (PRI)، و هیئت استانداردهای حسابداری پایداری (SASB) و غیره. چهارچوب‌ها کمک می‌کنند تا اطمینان حاصل شود که داده‌ها در بین سازمان‌ها و صنایع سازگار، استاندارد و قابل مقایسه هستند.

به‌عنوان مثال، یک شرکت فناوری کوچک ممکن است بخواهد کل انتشار کربن خود را افشا کند. این گامی در جهت درست است اما به ذینفعان کمک نمی‌کند تا آنها را با یک شرکت نفت و گاز بسیار بزرگ مقایسه کنند. اولی ساطع‌کننده کربن کم است و دومی ساطع‌کننده کربن زیاد است. اندازه شرکت‌ها نیز قابلیت مقایسه را مخدوش می‌کند. استفاده از یک چهارچوب استاندارد کمک می‌کند تا اطمینان حاصل شود که هر دو شرکت آلاینده‌های مختلف خود را به صورت نسبی ارائه می‌کنند (به‌عنوان مثال، به ازای هر ریال درآمد، به ازای هر کارمند و غیره).

افشای ESG یک شرکت برای چه مواردی استفاده می‌شود؟

در حال حاضر، مصرف‌کنندگان اصلی داده‌های افشای ESG، جوامع سرمایه‌گذاری و مالی هستند. معمولاً از طریق پلتفرم‌های رتبه‌بندی (مانند ISS، CDP، Sustainalytics و غیره). این پلتفرم‌های رتبه‌بندی امتیازات ESG را ایجاد می‌کنند، که به سایر کاربران در معیار عملکرد داده‌ها و مقایسه یک شرکت با شرکت دیگر کمک می‌کند. در حال حاضر در ایران این چنین پلتفرم‌هایی وجود ندارد. نسلی از مشتریان بالقوه، کارمندان و شرکای زنجیره تأمین که بیشتر با ESG

۲. حمایت از پیشرفت به سوی اقتصاد پایدار

افشای ESG باید به وضوح اقدام (یا عدم اقدام) شرکت را در جهت انطباق با اقتصاد خالص صفر نشان دهد. افشا، همچنین مسئولیت تیم‌های مدیریتی را که یا در مورد مسائل ESG پیشرفت نمی‌کنند یا از طریق عملیات تجاری تأثیرات منفی ایجاد می‌کنند، مجبور می‌کند.

۳. ایجاد اعتماد مصرف‌کننده و وفاداری به برند

افشای ESG که ادعاهای اعمال اخلاقی و/یا عملیات پایدار را پشتیبانی یا اثبات می‌کند، در ایجاد و حفظ وفاداری به برند بسیار مهم است. این در مورد مشتریان فعلی (و بالقوه)، کارمندان یا شرکای زنجیره تأمین، صادق است.

افشای ESG چگونه کار می‌کند؟

سازمان‌هایی که انتخاب می‌کنند (یا ملزم هستند) افشای عمومی ESG را ارائه کنند، باید این اطلاعات را به گونه‌ای ارائه کنند که برای انواع ذینفعان (سرمایه‌گذاران، مؤسسات رتبه‌بندی، مشتریان و غیره) قابل مصرف باشد. برای انجام این کار، تیم‌های مدیریتی تعیین می‌کنند که مخاطب اصلی چه کسی

چرا افشای ESG مهم است؟

افشای ESG برای جامعه تحلیلگران ضروری است زیرا اندازه‌گیری موفقیت یا مسئول نگه داشتن تیم‌های مدیریتی به دلیل عدم پیشرفت در این موضوعات کلیدی، بدون داده‌های قابل اندازه‌گیری و قابل مقایسه، غیرممکن است. درحالی‌که این یک لیست جامع نیست، برخی از دلایل کلیدی که چرا افشای ESG بسیار مهم است عبارتند از:

۱. شفافیت و تقارن اطلاعات

افشای مؤثر ESG به ذینفعان خارجی (مانند مدیران دارایی، مدیران ارشد، یا مشتریان بالقوه) کمک می‌کند تا ریسک‌های مربوط به عملیات، انتشارات یا مسائل زنجیره تأمین را که مدیریت شرکت ممکن است قبلاً خصوصی نگه داشته است، بهتر درک کنند.

شرکت‌ها در حال حاضر ملزم به شفافیت هستند و نتایج مالی را با استفاده از یک چهارچوب استاندارد شده (مانند استانداردهای حسابداری یا IFRS) گزارش می‌دهند، بنابراین منطقی است انتظار داشته باشیم که تیم‌های مدیریتی نیز اطلاعات پایداری را افشا کنند (تا حدی که ذینفعان بتوانند در مورد یک چهارچوب گزارش استاندارد توافق کنند).

آشنا هستند، از داده‌های افشای ESG (معمولاً از طریق رتبه‌بندی و امتیازات ESG) برای تصمیم‌گیری در مورد نوع سازمان‌هایی که می‌خواهند با آنها تجارت کنند یا کار انجام دهند، استفاده می‌کنند.

و در نهایت، قانونگذاران و سایر سازمان‌های دولتی داده‌های افشای ESG را برای ارائه بودجه (از طریق کمک‌های بلاعوض و مشوق‌های مالیاتی) یا اعمال جریمه‌ها (مانند جریمه یا حتی زمان زندان) مصرف می‌کنند.

ویژگی‌های افشای ESG با کیفیت بالا

افشای ESG با کیفیت بالا شامل عناصر زیر است:

۱. ریسک‌ها. تیم‌های مدیریت باید به وضوح تهدیدات رویدادهای بالقوه‌ای را که می‌تواند مزیت رقابتی، شهرت، محیط انطباق، عملیات یا سلامت مالی شرکت را تحت تأثیر قرار دهد، شناسایی کنند.

۲. فرصت‌ها. اینها زمینه‌های بالقوه‌ای هستند که یک شرکت ممکن است بتواند برای معرفی محصولات جدید یا نفوذ به بازارهای جدید نوآوری کند. فرصت‌ها همچنین ممکن است شامل مناطقی برای کاهش انتشار یا بهبود سایر معیارهای S&G باشد.

۳. استراتژی‌ها. دقیقاً چگونه مدیریت این ریسک‌ها را کاهش می‌دهد و/یا از این فرصت‌ها استفاده می‌کند؟ به‌عنوان مثال، بودجه، جدول زمانی و دامنه بالقوه نتایج چیست؟ آیا تیم جدیدی برای هدایت این ابتکارات و موارد دیگر تشکیل خواهد شد؟

۴. عملکرد. این ارزیاب واضح تلاش‌ها و پیشرفت در جهت اهداف پایداری شرکت است. این بخش باید از نظر معیارها سنگین باشد و معیارها باید هر دو مورد زیر باشند:

* بهبود دوره فعلی نسبت به دوره گذشته؛ و

* بهبود نسبت به گروه هم‌تایان شرکت. به‌عنوان یک قاعده کلی، سطوح بالای استانداردسازی و دقت نیز از ویژگی‌های بارز افشای ESG با کیفیت بالا هستند.

گزارشگری پایداری در دستورالعمل حاکمیت شرکتی

در فصل شش دستورالعمل حاکمیت شرکتی مصوب مهرماه ۱۴۰۱ با عنوان گزارشگری پایداری، شرکت‌ها را ملزم به ارائه اطلاعات لازم در زمینه مسائل مالی، اقتصادی، زیست محیطی و اجتماعی با رویکرد توسعه پایدار و ایجاد ساز و کاری برای سنجش و ارزیابی توان ایجاد ارزش در کوتاه مدت و بلندمدت کرده است. شرکت باید این اطلاعات را در گزارش تفسیری و گزارش فعالیت هیات مدیره خود در یک سرفصل مشخص به‌طور جداگانه تحت عنوان گزارش پایداری به افشای مخارج

صورت گرفته در این خصوص بپردازد و در مجمع عمومی عادی به صاحبان سهام ارایه نماید.

افشای گزارش پایداری شرکت از ابعاد محیط زیست، مسئولیت اجتماعی و اقتصادی است که شرکت‌ها در سال‌های اخیر به افشای کمک‌های عام‌المنفعه و هرگونه پرداخت در راستای مسئولیت‌های اجتماعی خود پرداخته‌اند اما درخصوص افشا و بررسی سایر ابعاد ESG مغفول مانده است. لذا با توجه به این که حسابرس مستقل نیز باید در این خصوص در گزارش خود به مجمع عمومی صاحبان سهام در یک بند جداگانه اظهار نظر کند، به نظر می‌رسد توسعه این حوزه و ایجاد چهارچوبی جهت افشای ESG و شیوه گزارشگری آن الزامی است. ■

مهدی بیرانوند: حسابدار رسمی

فاطمه دادبیه: دکتری مدیریت مالی